

جناب آقای دکتر سعید نمکی
وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

با سلام و احترام.

نظر به رخدادهای (۱) ورود واحدهای آموزشی طب سنتی به کوریکولوم رشته پزشکی عمومی و (۲) گسترش آموزش توصیه‌های شبه‌علمی و برگرفته از طب سنتی به مردم از طریق رسانه‌های فراگیر، به‌ویژه صداوسیما، نکاتی در جهت کمک به ارتقای علم پزشکی در ایران از جنبه‌های آموزش عمومی و تخصصی و درمان به استحضار می‌رسد.

بر این باوریم که رشته پزشکی با توجه به رسالت والای خود در خدمت‌رسانی به مردم، نیاز به حفاظت از گزند باورهای خرافی از یک سو و پالایش از شبه‌علم و اطلاعات ابطال‌شده، منسوخ‌شده و حتی سنجش‌نشده از سوی دیگر دارد. می‌دانیم که براساس زمینه‌ی طب سنتی ایران، بسیاری از آورده‌های آن هنوز با ملاک‌های به‌روز و پذیرفته‌شده‌ی سنجش علمی آزموده نشده است و کمتر اثری از آن در راهنماها و استانداردهای بالینی علمی دیده می‌شود. از سوی دیگر، به وفور شاهد حضور کارشناسانی با عنوان متخصص طب سنتی/ایرانی در رسانه‌های فراگیر هستیم که با ارائه توصیه‌هایی آزموده‌نشده، عموم مردم را تحت آموزش‌هایی غیرعلمی یا نادرست قرار می‌دهند.

از سوی دیگر، درباره درس طب سنتی در رشته پزشکی و نیز رشته تخصصی طب سنتی، لازم به یادآوری است که بسیاری از مفاهیم در طب سنتی ایرانی تعریف دقیق و روشنی ندارند و به این دلیل به شکل پایایی قابل استفاده نیستند. از سوی دیگر، منابع آن هرچند واجد اهمیت تاریخی هستند و می‌توانند بستر باارزشی برای پژوهش باشند، داده‌هایی قابل سنجش یا ارزیابی شده با معیارهای مورد پذیرش جوامع علمی امروز ندارند. همان‌گونه که برای تک‌تک توصیه‌های پزشکی لازم است ارزیابی دقیق و موشکافانه‌ی علمی با روش‌های مدرن انجام شود و بدون طی این مراحل نباید به عمل درآیند، در مورد توصیه‌های طب سنتی نیز عبور از همین مراحل ضروری است و وضع استانداردی متفاوت برای طب سنتی، پایه‌گذاری روش‌های غیرعلمی در طب غنی ایران خواهد بود. بدیهی است هر یک از توصیه‌های طب سنتی در حوزه پیشگیری یا درمان، پس از تعیین سطح شواهد علمی، قابلیت به‌کارگیری و محدودیت‌ها می‌توانند در راهنماهای (guidelines) معتبر پزشکی جای گیرند و در این صورت جامعه علمی از آنها حمایت می‌کند.

درباره‌ی منابع و مراجع طب سنتی ایرانی نیز باید اذعان کرد که ادبیات آنها با پزشکی مبتنی بر شواهد مطابقت ندارد و برخلاف متن کوریکولوم مذکور، ارائه «طب سنتی ایرانی مبتنی بر شواهد» با سطح پژوهش‌های موجود ممکن نیست. به این ترتیب این آموزش منبع مطمئنی برای طبابت تلقی نمی‌شود و برای رسیدن به سطحی که مورد قبول و توصیه جامعه علمی باشد راه درازی پیش رو دارد.

بر این مبنا از جناب‌عالی به عنوان متولی سلامت مردم ایران تقاضا می‌کنیم برای روشن کردن مرزهای اطلاعات علمی از شبه‌علم، خرافات، برداشت‌های شخصی و نیز «اطلاعاتی که به روش‌های علمی سنجیده نشده»، وارد عمل شوید. ما به عنوان جمعی از انجمن‌های علمی

پزشکی کشور که بر حسب تعریف، بازوی مشورتی وزارت بهداشت در امور پزشکی و سلامت کشور هستیم، اجرای موارد زیر را از وزارت محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواستاریم:

۱- «به‌کارگیری بدون تبعیض معیارهای علمی» و «پرهیز از اجرای استاندارد متفاوت» در حمایت از «تولید داروها» و «شیوه‌های درمانی» مرتبط با طب سنتی/ایرانی

۲- حذف واحد درسی طب سنتی به شکل کنونی از برنامه آموزشی رشته پزشکی؛ تا زمان فراهم‌آوری داده‌های کافی علمی

۳- حذف رشته تخصصی طب سنتی به شکل کنونی؛ تا زمان فراهم‌آوری داده‌های کافی علمی

۴- آموزش مباحث طب سنتی ایرانی به دانشجویان پزشکی به عنوان «تاریخ و میراث پزشکی ایران» برای «آشنایی» و نه «به‌کارگیری عملی»

۵- آموزش «طب مکمل» صرفاً بر اساس آن‌دسته از منابع رشته پزشکی که مبتنی بر شواهد تدوین شده است؛ به جای منابع فاقد این ویژگی

۶- حذف دفتر طب ایرانی از چارت سازمانی وزارت بهداشت و پرهیز از ایجاد جایگاهی متفاوت برای این بخش نسبت به سایر بخش‌های پزشکی که دارای هزینه‌های اثربخشی مستند هستند

۷- اعلام به مسئولان و متولیان سلامت و درمان کشور برای پرهیز از جانب‌داری از روش‌های غیرمبتنی بر شواهد علمی

۸- درخواست از صداوسیما و سایر رسانه‌های اثرگذار، برای آگاهی‌دادن به مردم در مورد شبه‌علم و اهمیت جداسازی یافته‌های علمی از توصیه‌ها و آموزه‌های پژوهش‌نشده

۹- درخواست از صداوسیما و سایر رسانه‌های اثرگذار برای ممانعت از حضور افرادی که با عنوان پزشک یا کارشناس، اطلاعات غیرعلمی را در اختیار مردم قرار می‌دهند و پایش و نظارت بر اجرای آن

امیدواریم تلاش‌های انجمن‌های علمی به حفظ جایگاه علمی رشته پزشکی و ارتقا و گسترش خدمات به مردم عزیز ایران کمک کند.

چهارم مهر ۱۳۹۹

امضاکنندگان به ترتیب الفبا:

دکتر عباس بصیری

رئیس انجمن اورولوژی ایران

دکتر حسین پاکدامن

رئیس انجمن علمی بیماری‌های مغز و اعصاب ایران

دکتر سامان توکلی

رئیس انجمن علمی روان‌درمانی ایران

دکتر ایرج خسرونیا

رئیس جامعه پزشکان متخصص داخلی ایران

دکتر محمد رازی

رئیس انجمن جراحان ارتوپدی ایران

دکتر بابک زمانی

دبیر انجمن علمی بیماری‌های مغز و اعصاب ایران

دکتر علیرضا سلیمی

رئیس انجمن آنستزیولوژی و مراقبت‌های ویژه ایران

دکتر علی شریفی

انجمن علمی هیپنوتیزم بالینی ایران

دکتر امیر شعبانی

دبیر انجمن علمی روان‌پزشکان ایران

دکتر ربابه شیخ‌الاسلام

رئیس انجمن علمی غذا و تغذیه حامی سلامت ایران

دکتر مجید صادقی

رئیس انجمن علمی روان‌پزشکان ایران

دکتر مرتضی صانعی طاهری

رئیس انجمن رادیولوژی ایران

محمدتقی صفدری

رئیس انجمن علمی پرستاران قلب ایران

دکتر فریدون عزیزی

رئیس انجمن علمی متخصصین غدد درون ریز ایران

رئیس انجمن علمی پیشگیری و درمان چاقی ایران

دکتر ایرج فاضل

رئیس جامعه جراحان ایران

دکتر علی‌اکبر پورفتح‌اله

رئیس انجمن علمی انتقال خون ایران

دکتر فاطمه فلاح

رئیس انجمن علمی باکتری‌شناسی پزشکی ایران

دکتر جواد محمودی قرائی

رئیس انجمن علمی روان‌پزشکی کودکان و نوجوان ایران

دکتر اردشیر قوام‌زاده

رئیس انجمن خون و سرطان ایران

دکتر مصطفی معین

رئیس انجمن علمی آسم و آلرژی ایران

دکتر رضا ملک‌زاده

رئیس انجمن علمی متخصصین گوارش و کبد ایران

دکتر اعظم‌السادات موسوی

رئیس انجمن علمی متخصصین زنان و زایمان ایران

دکتر علی‌پاشا میثمی

رئیس انجمن علمی پزشکی اجتماعی ایران

دکتر سید رضا نجفی‌زاده

رئیس انجمن علمی روماتولوژی ایران

دکتر شهروز همتی

رئیس انجمن دکترای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی ایران

دکتر فرهاد هنجینی

رئیس انجمن علمی پوست و آمیزشی ایران

دکتر نکیسا هومن

رئیس انجمن علمی نفرولوژی کودکان ایران